

اجرای برنامه غربالگری بیماری کم کاری تیروئید نوزادان

دکتر نسرين آژنگ کارشناس اداره غدد و متابولیک، واحد بیماری‌های غیرواگیر، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

از زمان شروع برنامه تا پایان تابستان ۱۳۹۱ دستاوردهای زیر به دست آمده است که در نوع خود منحصر به فرد است:

- * بیش از ۶/۷ میلیون نوزاد ایرانی و غیرایرانی مورد غربالگری قرار گرفته اند که ۵۰ درصد دختر و ۵۰ درصد پسر بوده‌اند.
- * بیش از ۱۵ هزار بیمار مبتلا به بیماری کم کاری تیروئید (شامل هر دو نوع گذرا و دائمی) شناسایی و تحت درمان قرار گرفتند.
- * مطالعات هزینه به سود نشان داد که اجرای برنامه برای کشور بسیار سودمند بوده و از صرف هر یک تومان حداقل ۲۲ تومان سود برده می‌شود.
- * هر سال حداقل ۱۰ هزار نمره ضریب هوشی در کشور حفظ می‌شود.
- * اجرای برنامه غربالگری بیماری کم کاری تیروئید نوزادان در ایران نقش بسیار مهمی در سلامت کودکان این سرزمین ایفا کرده و با شناسایی به هنگام موارد ابتلا و شروع درمان مناسب توانسته است از بروز عوارض جدی بیماری پیشگیری به عمل آورد.
- * اجرای این برنامه علاوه بر این که سالیانه از بروز عارضه عقب‌ماندگی ذهنی در مبتلایان جلوگیری می‌کند از بروز مشکلات مهم روحی روانی، اجتماعی و اقتصادی در خانواده‌ها پیشگیری به عمل می‌آورد.

بیماری کم کاری تیروئید نوزادان به کمبود هورمون تیروکسین در دوران جنینی، نوزادی و شیرخواری گفته می‌شود که می‌تواند موجب بروز اختلال‌های مهم و شدیدی در سیستم مغزی، عصبی و اسکلتی مبتلایان شود. اگر مبتلایان در بدو تولد شناسایی نشده و درمان مناسب نشوند، بروز عقب‌ماندگی، به‌درجات مختلف، اجتناب‌ناپذیر است. ویژگی اصلی بیماری این است که اغلب نوزادان مبتلا در بدو تولد کاملاً طبیعی به نظر می‌رسند و نشانه‌ای از وجود بیماری ندارند. زیرا مقداری از تیروکسین مادری از طریق بند ناف به جنین انتقال یافته و نشانه‌های بالینی بیماری در جنین، بروز نمی‌کند.

در سال ۱۳۸۲ برنامه کشوری غربالگری نوزادان طراحی و در سال ۱۳۸۳ به‌طور آزمایشی در استان‌های اصفهان و بوشهر و شهر شیراز اجرا شد. اجرای آزمایشی برنامه نشان داد که برنامه طراحی شده قابلیت اجرای موفق در کشور را داراست. سپس «ضوابط و الزام‌های ادغام برنامه در سیستم بهداشتی کشور» تعیین شد. پس از هماهنگی‌های درون و برون بخشی لازم و برگزاری سمینارهای توجیهی و کارگاه‌های آموزشی کشوری برای معاونان درمان، بهداشت، مدیران امور آزمایشگاه‌ها، مدیران گروه بهداشت خانواده، بیماری‌ها و کارشناسان غیرواگیر دانشگاه‌ها، در مهرماه سال ۱۳۸۴، برنامه کشوری غربالگری بیماری کم کاری تیروئید نوزادان، با امضای ۳ تن از مسؤولان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی در سیستم سلامت کشور ادغام شد.